

corum Litterarum Encyclicarum ((Musicae sacrae disciplina“ Sacrae Rituum Congregationi humiliter subiecit, nempe:

1. An verba circa prohibitionem linguae vulgaris adhibita in dictis Litteris Encyclicis intelligenda sint de Missa solemniter dicta, idest de omnibus generibus Missarum quae a Celebrante, cum vel sine sacris Ministris cantantur;

2. Utrum verba circa permissionem linguae vulgaris adhibita in iisdem Litteris Encyclicis de quadam alia Missa intelligenda sint, quam de illa sola quae a Celebrante sine cantu legitur.

Et sacra eadem Rituum Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, respondendum censuit.

Ad I. Affirmative.

Ad II. Negative.

Atque ita rescripsit et declaravit, die 1 Junii 1956.

(ss.) C. Card. Cicognani, S. R. C. Praef.

(ss.) A. Carinci, Archiep. Seleucien

MOTU PROPRIO

indulty uzupełniające Konstytucję Apostolską
„Christus Dominus“

PAPIEŻ PIUS XII

Celem ułatwienia wiernym częstszego przyjmowania Komunii św., jak również łatwiejszego wypełnienia obowiązku uczestniczenia we Mszy św., w dni świąteczne, na początku 1953 roku, ogłosiliśmy Konstytucję Apostolską *Christus Dominus*, mocą której złagodiliśmy przepisy postu eucharystycznego; zaś Ordynariuszom miejsca udzieliliśmy władzy zezwalania na odprawianie Mszy św., i przyjmowanie Komunii św., w godzinach popołudniowych, pod pewnymi warunkami.

Zas zaś zachowania postu przed Mszą lub Komunią św., która będzie odprawiana, czy przyjmowana w godzinach popołudniowych skróciliśmy do trzech godzin jeżeli chodzi o pokarmy stałe, a do jednej godziny co do napojów niealkoholowych.

Biskupi wzruszeni obfitymi owocami płynącymi z tego zezwolenia składali Nam liczne podziękowania, a wielu z nich zwracało się w nieustannych i ponawianych prośbach o nadanie im władzy do udzielania pozwolenia na odprawianie codziennej Mszy w godzinach popołudniowych. Prosili ponadto, abyśmy określili czas zachowywania postu przed Mszą św. i Komunią, która będzie odprawiana lub przyjmowana w godzinach przedpołudniowych.

My zaś, dążąc do znacznych zmian, których domaga się porządek prac i obowiązków publicznych oraz całego życia społecznego, czyniąc zadość nieustannym prośbom Biskupów postanawiamy i określamy:

1. Ordynariusze miejsca, wyjąwszy Wikariuszów Generalnych bez specjalnego mandatu, mogą pozwalać na codzienne odprawianie Mszy św., w godzinach popołudniowych, jeżeli tego wymaga dobro duchowe znacznej części wiernych (*notabilis partis*).

2. Czas postu eucharystycznego zachowywanego przez kapłanów przed Mszą św., i przez wiernych przed Komunią zarówno w godzinach przedpołudniowych jak i godzinach popołudniowych ogranicza się do trzech godzin co do pokarmów stałych i napojów alkoholowych, a do jednej godziny co do napojów niealkoholowych; woda nie łamie postu.

3. Post eucharystyczny przez czas wyżej podany winni zachować także ci, którzy odprawiają Mszę i przyjmują Komunię św., po północy (*media nocte*).

4. Chorzy, chociażby nie przebywali w łóżku, mogą przyjmować napoje niealkoholowe, prawdziwe i właściwe lekarstwa zarówno płynne czy stałe, przed odprawieniem Mszy św., czy przyjęciem Komunii bez ograniczenia czasu.

Zachęcamy kapłanów i wiernych, którzy to mogą uczynić, by zachowywali starą i czcigodną formę postu eucharystycznego przed Mszą lub Komunią św.

Wszyscy wreszcie, którzy będą korzystać z tych uprawnień, za otrzymane dobrodziejstwo, stosownie do swych możliwości, niech starają się wynagrodzić wzorowym życiem chrześcijańskim, szczególnie pokutą i czynkami miłości (*caritatis operibus*).

Wszystkie przepisy zawarte w niniejszym *Motu Proprio* obowiązują od dnia 25 marca, uroczystości Zwiastowania Najśw. Maryi Panny.

Znosi się wszystkie przeciwne zarządzenia, nawet specjalnie wydane.

Dano w Rzymie u św. Piotra, dnia 19 marca, w uroczystość św. Józefa Patrona Kościoła Powszechnego, roku 1957, a dziewiętnastego naszego Pontyfikatu.

Kraków

Tłum.: Ks. Tadeusz Szwagrzyk

U W A G I :

1. *Motu Proprio Sacram Communionem*, wydane dnia 19 marca 1957 roku przez Ojca św., Papieża Piusa XII, zawiera wiele ułatwień i pozwoleń, odnoszących się zachowania postu eucharystycznego zarówno dla kapłanów jak i wiernych.

Po zapoznaniu się z tym nowym dokumentem papieskim można stwierdzić, że jest on jasny i zrozumiały, nie zawiera prawie wcale jakichś szczególnych warunków: miejsca, czasu, odległości, trudności, stąd nie wymaga dodatkowych komentarzy i wyjaśnień.

Głównym celem nowych rozporządzeń o charakterze prawa powszechnego jest rozbudzenie pobożności eucharystycznej i spowodowanie częstej Komunii św., wiernych, ułatwienie im uczestniczenie we Mszy św., a co za tym idzie wzrost chwały Bożej i stopnia świętości. Dlatego też Ojciec św., udzielając Ordynariuszom miejscowym, wyjąwszy Wikariuszów Generalnych bez specjalnego mandatu, władzy pozwalania na odprawianie Mszy w godzinach popołudniowych w każdym dniu tygodnia, a więc także na codzienną Mszę św., popołudniową, stawia tylko jeden warunek do tego by mogli skorzystać z tej władzy, a mianowicie, jeżeli tego będzie wymagać dobro duchowe znaczonej części wiernych (*notabilis partis*). Nasuwa się jednak pytanie co oznacza tu „*notabilis pars*“, jak należy rozumieć tę znaczną część wiernych? — Nie mamy tu żadnego wyraźnego określenia ze strony Stolicy Apostolskiej i dlatego interpretacja „*notabilis pars*“ zależy od roztropności, sumienia i wolnej oceny Ordynariusza miejscowego.

Wydaje się, że nie należy tu być zbyt trwożliwym w udzielaniu zezwolenia na Mszę popołudniową, bo chodzi tu przecież o dobro dusz wiernych.

Kodeks Prawa Kanonicznego w kan. 806 § 2, mówi o przyczynach, które pozwalają Ordynariuszowi na udzielenie pozwolenia na binację Mszy św. Jedną z nich jest nam już znana: „*notabilis fidelium pars*“, która nie byłaby na Mszy, gdyby nie binacja.

Autorzy komentując ten warunek, ogólnie recz biorąc, są zgodni co do tego, że można przyjąć, iż wystarczy dwadzieścia osób, a może nawet mniej, by Biskup mógł pozwolić na binację¹⁾.

2. Jeszcze jaśniejsze i bardziej zrozumiałe są nowe przepisy odnośnie postu eucharystycznego: „Czas postu eucharystycznego zachowywanego przez kapłanów przed Mszą św., i przez wiernych przed Komunią zarówno w godzinach przedpołudniowych jak i popołudniowych ogranicza się do trzech godzin co do pokarmów stałych i napojów alkoholowych, a do jednej godziny co do napojów nie alkoholowych...“ Nie ma więc teraz znaczenia czas: przed południem, po południu, czy w nocy; nie ma wpływu odległość przebytej drogi do kościoła, specjalne, poważne trudności; późniejsza godzina; nie jest wymagane pozwolenie spowiednika w zakresie wewnętrznym sakramentalnym czy pozasakramentalnym na przyjęcie Komunii św., nie nadczo; nie ma podziału i różnic dla kapłanów i wiernych. Wszyscy podlegają jednemu prawu.

¹⁾ Por. M. Coronata, *Institutiones Iuris Canonici*, Taurini 1951, I, n. 197.

3. Niemniej jednak zachęca Ojciec św., zarówno kapłanów jak i wiernych by w miarę swych możliwości zachowywali starą i czciogodną formę postu eucharystycznego, a wszystkich korzystających z dobrodziejstw złagodzonej dyscypliny postu eucharystycznego do wzorowego życia chrześcijańskiego, praktykowania ducha umartwienia, ofiary i miłości chrześcijańskiej.

4. Wszyscy mogą nadal korzystać ze złagodzenia prawa, które wprowadziła Konstytucja Apostolska *Christus Dominus*, a mianowicie, że woda naturalna (*aqua naturalis*), nie łamie postu eucharystycznego. Owszem należy zauważyć że w omawianym *Motu Proprio* jest tylko mowa o wodzie: „woda nie łamie postu“, a więc *aqua* bez dodatku *naturalis*. Wynika stąd, że pod pojęciem wody należy rozumieć wodę w znaczeniu ogólnym, a więc nie tylko naturalną, ale także wodę mineralną, do której włącza się nie raz gaz, wodę zmieszaną w celach dezynfekcyjnych z środkami chemicznymi²⁾.

5. Wreszcie należy zwrócić jeszcze uwagę na prawdziwie ojcowską dobroć Ojca św., objawiającą się w specjalnej trosce okazanej chorym: „Chorzy, chociażby nie leżeli, mogą przyjmować napoje nie alkoholowe i prawdziwe i właściwe lekarstwa zarówno płynne jak i stałe, przed odprawianiem Mszy św., czy przyjęciem Komunii, bez ograniczenia w czasie“.

Jeżeli chodzi o lekarstwa to można jeszcze zaznaczyć, że nie ma tu znaczenia fakt z czego zostały one zrobione; dotyczy to także alkoholu, który ewentualnie byłby użyty do zrobienia lekarstwa, byle tylko było to prawdziwe lekarstwo albo przynajmniej powszechnie uważane za takie.

Kraków

Ks. TADEUSZ SZWAGRZYK

„DOKUMENT MIEDZIANY“ Z GROTY III. W QUMRĀN

Znany ze swych badań nad tekstami rękopisów odkrytych w latach ubiegłych nad Morzem Martwym polski biblista przebywający obecnie w Jerozolimie, ks. J. T. Milik, w przedostatnim numerze kwartalnika *The Biblical Archaeologist*¹⁾ zabiera głos na temat tzw. dokumentu miedzianego, znalezionej w grocie III w Khirbet Qumrān.²⁾ Podaje on koleje tego ciekawego dokumentu od chwili odnalezienia go oraz wyniki badań nad jego

²⁾ Por. *Osservatore Romano* z dnia 23 marca 1957 r., Art. A. Card. Ottavianiego.

¹⁾ *The Biblical Archaeologist* 19 (1956) 60—64. Wydaje ASOR — The American Schools of Oriental Research).

²⁾ Artykuł nosi tytuł: „The Copper Document from Cave III, Qumrān“.